

Stávkový řád

Preambule:

Tento řád upravuje podmínky, za kterých lze stávkovat ve zdravotnických zařízeních. Obsahem jsou konkrétní formy stávek. Stávka za žádných okolností nesmí ohrozit život nebo zdraví občanů.

Rozpracování:

1. Právní výklad:

Právo na stávku je zaručeno Ústavou a to článkem 27 odstavec 4 zák. č. 23/1991 Sb. (Listina základních práv a svobod, která je součástí Ústavy ČR). Právo na stávku je zaručeno za podmínek stanovených zákonem. Toto právo nepřísluší soudcům, státním zástupcům, příslušníkům ozbrojených sil a příslušníkům ozbrojených sborů. V našem právním řádu neexistuje zákon, který by prováděl výše uvedený článek, týkající se jakékoliv jiné stávky než stávky o uzavření kolektivní smlouvy. Proto nelze vyvodit, že jiné stávky než upravené prováděcím zákonem jsou zakázány. Převažuje tedy názor, že i stávka mimo rámec zákona o kolektivním vyjednávání je zákonná.

Vymezení pojmu stávky: vychází z mezinárodních úmluv a podle potřeby též z analogie zákona o kolektivním vyjednávání. Proto stávkou můžeme rozumět částečné či úplné zastavení právě větším počtem zaměstnanců s úmyslem znovu začít pracovat po prosazení hospodářských a sociálních požadavků.

Legálnost stávky vylučuje použití proti stávkujícím sankce postihující porušení pracovní kázně. Nepřítomnost v práci v době stávky není neomluvenou absencí (samozřejmě, pokud se zaměstnanec účastní stávky). Mzda za dny stávky stávkujícím nepřísluší. Za škodu způsobenou výlučně přerušením práce v době legální stávky účastník stávky ani zaměstnavatel neodpovídají. O legálnosti či nelegálnosti může rozhodnout pouze soud.

2. Podmínky, za kterých lze vyhlásit stávku:

O zahájení stávky rozhodne příslušný odborový orgán. Ten musí včas oznámit zaměstnavateli důvody a cíle stávky, termín vyhlášení stávky, délku konání stávky, formu stávky a jména zástupců příslušného odborového orgánu, kteří jsou oprávněni vyjednávat. Oznámení musí mít písemnou formu.

3. Důvody stávky:

Stávka zdravotníků není zaměřena proti pacientům. Důvodem může být neshoda v kolektivním vyjednávání (dle zákona 2/1991 Sb.) na místní úrovni nebo na celostátní úrovni - vyšší kolektivní smlouvy. Zde je nutno dodržovat zákon o kolektivním vyjednávání, který upravuje podmínky. Podle zákona se lze nejdříve za 60 dnů ode dne podání návrhu kolektivní smlouvy obrátit na ministerstvo práce a sociálních věcí se žádostí o přidělení zprostředkovatele ve věci nedohody v kolektivním vyjednávání. Řízení před zprostředkovatelem se považuje za neúspěšné, není-li spor vyřešen do 20 dnů ode dne, kdy byl zprostředkovatel seznámen s problémem. Když nedojde s ředitelem k dohodě o dalším návazném řízení před rozhodcem, neproběhne ani toto řízení před rozhodcem a může být vyhlášena stávka. Stávku lze vyhlásit v režimu nedohody v kolektivním vyjednávání pouze, když se stávkou souhlasí alespoň dvě třetiny zaměstnanců zaměstnavatele zúčastněných na hlasování o stávce, jichž se má tato smlouva týkat, a to za předpokladu, že se hlasování zúčastnila alespoň polovina všech zaměstnanců zaměstnavatele, jichž se má tato smlouva týkat. Nejméně 3 pracovní dny předem se oznamuje řediteli termín zahájení stávky, důvody a cíle stávky, počet zaměstnanců, kteří se stávky zúčastní, a seznamy pracovišť, která nebudou v době stávky v provozu.

Vzhledem k tomu, že o většině požadavků nelze kolektivně vyjednávat, tak je častější stávka mimo rámec kolektivního vyjednávání. Při uzavírání kolektivní smlouvy vyššího typu mají jednotliví zaměstnavatelé možnost vystoupit z podnikatelského sdružení tak, aby se jich vyšší kolektivní

smlouva netýkala. Pak se též stávkuje mimo režim neshody v kolektivním vyjednávání. Ve většině případů je důvodem stávky nesplnění mzdových či jiných sociálních požadavků. Tyto požadavky musí být předem jednoznačně formulovány.

Solidární stávka je stávkou, kterou jiné pracoviště či zdravotnické zařízení vyjadřuje solidaritu vůči jinému zařízení stávkujícímu z důvodu nedohody v kolektivním vyjednávání.

4. Formy stávky:

Zde jsou uvedeny i možnosti, které nejsou stávkou dle litery zákona.

Pořádání podpisových protestních akcí a informování veřejnosti (plakáty atp.)

Administrativní obstrukce (vhodné jako odvetné opatření při represích ze strany státu či zaměstnavatele) bez poškození zaměstnavatele. Zde je nutné definovat jednotný čas na administrativní práci tak, aby byla prováděna tzv. hromadně ve stejný čas. Pouze pak jde o stávku podle zákona. Např. administrativní úkony se provádějí od 13:00 a proto od 13:00 je denně stávka (toto je nutné definovat i např. při odesílání či zadržování různých výkazů).

Striktní dodržování všech závazných norem - Zákoník práce (maximum 416 hodin přesčasové práce ročně, volno za nepřetržitou práci), nařízení pojišťoven (dodržování stanovených časových limitů pro jednotlivé výkony atp.)

Manifestace nespokojenosti - označení na oděvu (např. modrá páska či nápis „Stávkuji,“), vývěsky na dveřích ambulancí (např. „Manifestačně stávkuji“ či „Podporuji požadavky stávky“).

Pořádání krátkých manifestací a mítinků na veřejnosti. Na veřejných prostorách je třeba akci dopředu ohlásit na obecní úřad - odbor vnitřních věcí. V oznámení se uvede místo, datum, čas konání a předpokládaná délka, trasa pochodu, počet manifestujících, způsob zajištění pořadatelské služby (uvede se počet a označení) a zda se žádá o policejní ochranu.

Neprovádění jiné činnosti, než léčebné péče. Jde o vyřazení veškerých aktivit, které přímo nesouvisí s léčbou. Jde o: provozní schůze, semináře a doškolovací akce, provozní hlášení, vypisování lání, potvrzení na řidičské a zbrojní průkazy. Zde je možné zkrátit pracovní dobu a po provedení léčebné péče odejít domů a provoz převezme služba. Je nezbytné vyhlásit jednotnou hodinu odchodu z práce např. od 14:30 začíná jednohodinová stávka, která se denně opakuje. Odchodem nesmí být ohrožena zdravotní péče o pacienty.

Krátkodobý služební provoz např. 1 - 3 dny v týdnu. Jeden až dva dny lze přiřadit k sobotě či neděli, pro delší stávku je vhodné, aby od víkendu byla oddělena pracovními dny. Provoz je zajištěn formou služeb jako o sobotách či nedělích. Krátkodobý služební provoz je možné opakovat - např. „bílé středy“. Čas je možno využít k pořádání seminářů a jiných školicích akcí. Předsednictvo odborové organizace pomůže vedoucím pracovníkům při zajišťování provozu.

Dlouhodobý posílený služební provoz. Provoz v nemocnici je zajištěn posílenými službami podle charakteru jednotlivých oddělení. Jedinečné služby je nezbytné zachovat. Odkládat lze jen ty služby, kde nehrozí nebezpečí ze zanedbání či poškození zdraví nemocného. Předsednictvo odborové organizace pomůže vedoucím pracovníkům při zajišťování provozu.

Odkládání neakutních výkonů na neurčito či jejich odložení o stanovený časový úsek (např. o měsíc). Výčet výkonů je nutné dohodnout předem s etickou komisí České lékařské komory.

Hromadná výpověď na pracovišti, pro soukromé lékaře přechod na pokladenský systém po výpovědi smlouvy se zdravotní pojišťovnou.

Kombinace výše uvedených forem.

5. Vyhlášení stávky:

Děje se veřejně a je nezbytné informovat veřejnost, jak se chovat v době stávky.

Stávka na území celého státu

V jednotlivých zdravotnických zařízeních

A. Stávka na území celého státu

Stávku navrhuje předsednictvo odborové organizace po selhání jiných forem vyjednávání. Vyjednávání nejsou během stávky přerušována. Formu a trvání stávky určí sněm delegátů, který rozhodne i o konečných důvodech stávky (jednoznačná formulace požadavků s termínem splnění). Sněm rozhodne za jakých podmínek je možné stávku odvolat eventuelně změnit na stávkovou pohotovost. Vlastní přerušování či změnu na pohotovost vyhlásí pověřený člen předsednictva předem stanoveným způsobem. Rozhodnutá forma a termín stávky je závazný pro každou místní organizaci. Pokud tato místní organizace republikovému předsednictvu předem (minimálně 2 dny před započítáním stávky) nezdůvodní proč se stávky nezúčastní, může ztratit licenci k činnosti. Stávka nesmí být zahájena dříve, než 7 kalendářních dní po vyhlášení sněmem. Předsednictvo je povinno informovat veřejnost neprodleně po vyhlášení stávky, dále předá požadavky stávkujících příslušnému orgánu proti kterému je stávka vedena. Předsednictvo informuje ostatní odborové organizace působící ve zdravotnictví, Lékařskou komoru a veřejnost. Jednotlivé delegace místních sdružení jsou osobně odpovědné za přenos informací do základních organizací a jsou povinny včas a řádně informovat zaměstnavatele. Sněm rozhodne o složení celostávkového výboru a delegace místních organizací jsou odpovědné za vytvoření stávkových výborů v jednotlivých zařízeních.

B. Stávka v jednotlivých zdravotnických zařízeních

Stávku navrhuje předsednictvo místní organizace, schvaluje její členská schůze nadpoloviční většinou přítomných. Hlasování o stávce se mohou účastnit jen zaměstnanci daného zařízení. Předsednictvo je povinno zjistit počet zaměstnanců, kteří se stávky aktivně zúčastní, včetně nečlenů odborové organizace. Členská schůze ustanoví stávkový výbor a vybere formu a čas stávky dle celostátního stávkového řádu. Důvod, forma, čas, trvání a procentuální podpora stávky mezi zaměstnanci se neprodleně oznámí republikovému centru a řediteli příslušného zařízení. Republikové centrum rozhodne, zda připravovaná stávka je ve všech svých aspektech vhodná. Pokud republikové předsednictvo vysloví nesouhlas se stávkou a místní organizace ji přesto uskuteční, je jí odebrána licence k činnosti.

Podmínky úspěšné stávky: absolutní solidarita, disciplína, dokonalé spojení s centrem a spojení zaměstnanců s místním stávkovým výborem. Je nutná dokonalá informovanost stávkujících. Nezbytná je snaha o zapojení všech zdravotnických pracovníků a kvalitní informování veřejnosti.

6. Ukončení stávky:

A. Stávka na území celého státu

Platí za podmínku, pokud nejvyšší orgán odborové organizace nerozhodne jinak. Stávka je ukončena podle rozhodnutí předsednictva LOK a v případě SČL Rady SČL. Stávku ukončuje veřejným vystoupením předseda a v jeho nepřítomnosti 1. místopředseda. Rozhodnutí o ukončení stávky se vyhláší veřejně prostřednictvím sdělovacích prostředků a současně po vlastní organizační linii organizací.

B. Stávka v jednotlivých zdravotnických zařízeních

Stávku ukončuje předseda místní organizace na podkladě rozhodnutí členské schůze.

7. Stávková pohotovost:

Vyhlašuje celorepublikové či místní předsednictvo, nebo sněm (místní schůze). Když je vyhlášena předsednictvy, je nutné ji potvrdit sněmem či členskou schůzí, které je nezbytné uspořádat do 30 dnů ode dne vyhlášení. Předsednictvo též může za stanovených podmínek změnit probíhající stávku na stávkovou pohotovost. O ukončení stávkové pohotovosti rozhodne sněm (místní členská schůze). Během stávkové pohotovosti se konají přípravy na stávku a probíhají intenzivní jednání k jejímu odvrácení. Konstituují se přípravné stávkové výbory, které pracují do doby než sněm či místní schůze rozhodnou, co dál.

Činnost odborové organizace při stávkové pohotovosti:

republikové předsednictvo uspořádá centrální tiskovou konferenci, na které informuje veřejnost o důvodech vyhlášení stávky a jejích cílech.

každá základní odborová organizace vytvoří stávkový výbor - po celou dobu stávkové pohotovosti se intenzivně informuje veřejnost prostřednictvím letáků a jinými dostupnými způsoby o důvodech, které zdravotníky vedou k vyhlášení stávky. Podávají se zevrubné informace o formě stávky, kdy započne a jak se má občan zachovat, bude-li potřebovat lékařskou pomoc. Současně se vytvoří komunikační deštník zajišťující spojení s centrem. Preferovaným spojením je fax nebo e-mail. V době stávky jsou telefonní linky přetíženy a pošta je příliš pomalá. Centrum sdělí organizacím své elektronické adresy, svá faxová a telefonní čísla včetně záložních a organizace prověří toto spojení odesláním první situační zprávy o výsledku hlasování členské schůze o připojení ke stávce. V hlášení současně uvedou stručné informace o místní situaci s odhadem celkové účasti (členů i nečlenů, lékařů i středního zdrav. personálu ve stávce), úroveň spolupráce s ostatními odborovými organizacemi na pracovišti, elektronické, telefonní a faxová spojení v pracovní i mimopracovní době včetně záložních pro spojení z centra.

8. Stávkový fond.

V době stávkové pohotovosti se vytváří stávkový fond. Je určen na mimořádné náklady např. právní porady a pomoc. Fond vzniká z dobrovolných příspěvků zaměstnanců a je spravován stávkovým výborem. Se zbylými prostředky se po skončení stávky naloží jako s měsíčními příspěvky. Předsednictvo organizace po skončení stávky provede revizi hospodaření s fondem a vypracuje zprávu, kterou pošle republikovému předsednictvu.